

Ročni katalog za l. 1927-28 z vsemi novimi podatki bo skoro gotov. Pošljite prednaročilo!

3. Člani spravnega odbora smo namestili storiti za učiteljski stan dobro delo. Dobra dela smo dolžni vsi opravljati, za kar ne potrebujemo nobenega posebnega pooblaščenja, saj nas v to pooblašča tudi točka b § 8. poslovnika. Razen tega nam je naša velika ljubezen do sloge in tovarštva narekovala, ker se ni nikdo drug lotil tega dela, naj skušamo mi predlagati spravo med UE in UJU.

4. Obžalujem globoko, da so se naši predlogi krivo smatrali za nezaupnico ožjemu sosvetu, ne, oni so obsegali na obeh straneh le koncesije, kar dokazuje beseda »prostovoljno«. Obžalujem živo, da so se našli tovariši, ki nastopajo v svoji zmoti proti nam z očitki, obdolžitvami, da celo z grožnjami. Kdor se hoče masčevati, naj se znoši nad menoj, a ne nad mojimi tovariši, ki so delali z menoj v le v dobri veri. Ljubezen in pravo tovarštvo ne očita nikomur ničesar, ne podtika slabih namenov, ne grozi in ne žuga, temveč pozablja in odpušča vse zmotne; zato bi naj bilo tudi med UE in UJU vse odpuščeno in pozabljeno. Ujedinimo in složimo se, ki smo dobrih misli in dobrega srca! Naši stari dolgi do neizvršene Svatoplukove oporoke naj ustvari tudi med UE in UJU potrebno spravo in slogo za ves naš stan. V slogi je blagor, kdor je proti nji, dela v smislu znanega staroslovenskega zla. Duh ilirskega pokreta kliče tudi nam: »Bog pomozi k našoj slozi!« (Ljudevit Gaj.)

Maribor, dne 26. VI. 1927.

Radoslav Knaflič.

— Učiteljski tovariš ne izide prihodnji teden zaradi pokrajinske skupščine, ki se vrši v torek, sredo in četrtek v Kranju. Današnja številka je izšla šele v soboto, ker smo nameravali uvrstiti tudi račune poverjenosti. Ker so se računi zaključili šele 30. junija in jih mora pregledati in podpisati nadzorni odbor, jih kljub temu zaradi kratkega časa nismo mogli uvrstiti. Dobe jih delegati v odtisku in bodo tudi natisnjeni v prihodnji številki. V današnji številki prinašamo zategadelj samo proračun.

— Z današnjo številko je pričel izhajati nov letnik Učiteljskega tovariša za šol. leto 1927/28., ker zaključuje Udruženje odslej svoje račune s 30. junijem vsakega leta.

— Ali pripadajo kontraktualnim učiteljem rodbinske doklade. Tozadevno notico je tiskarski škrat pomotoma uvrstil v današnje številko. Pripravljena je bila za eno prejšnjih števil, a je izpadla, ker se je med tem to vprašanje ugodno uredilo. Kontraktualnim učiteljem pripadajo tudi rodbinske doklade.

— Izplačilo dvomesečne posmrtni pomoči vdovam učiteljev je pričela izplačevati delegacija min. financ po nalogu ministrstva. Pomotoma nekaterim niso nakazane tudi pripadajoče draginske doklade. Prizadete naj vložijo prošnjo za izplačilo drag. doklad, kateri naj prilože prepis dekreta s katerim jim je bila nakazana dvomesečna pomoč.

— Okrajno učiteljsko društvo v Litiji je zborovalo dne 18. junija v Ljubljani. O tem zborovanju je napisal »Jutrova« poročevalec iz Litije, da se je zborovanje UJU za litijski srez udeležilo 35 učiteljev in 10 učiteljev in to radi tega, ker »so si ustanovili učitelji svoje društvo »Edinstvo«. To poročilo je dvakrat tendenciozno. Zborovanja se ni udeležilo le 10 učiteljev, marveč 12, vseh pa je v UJU iz tega sreza — 20. Udeležili se pa niso zborovanja zato, ker je ob koncu leta vsak preobložen z delom ter so se opravičili, ne pa morda radi članstva pri »Edinstvu«. Tudi je naredil »Jutrova« poročevalec slab poklon tovarišicam, ki jih očitno šteje med manj vredne, ker niso v separatističnem »Edinstvu«. Kadar pa je na sreskem zborovanju UJU navzočih 70 in več članov, takrat pa Jutrov poročevalec molči. Priporočamo mu, če je poročevalec iz učiteljskih vrst, naj opusti dopisovanje o stvarih, ki ne spadajo v politične liste. Če ga pa vleče srce k »Edinstvu« — prosta mu pot. Litija, 24. junija 1927. Učiteljsko društvo za litijski okraj.

— Da se spoznamo. Pevski zbor UJU je priredil 19. junija t. l. koncert v St. Vidu v lični in prostrani dvorani »Doma«. Pričakovati je bilo ogromne udeležbe že z ozirom na pester vzpored, kakor tudi na zbor, ki ga tvori požrtvovalno učiteljsko. Toda takozvani »naprednjaki« so to prireditve kompaktno bojkotirali in s tem javno in odkritno pokazali razdvojenost do učiteljskega stanu. Nasprotno pa smo videli častno zastopano duhovščino in občinstvo, ki politično pripada SLS, torej stranki, ki je med učiteljskim obsovanjem kot največja nasprotnica šole in posebej še učiteljskega stanu. Ali ravno s tem koncertom smo si na jasnem. Dejanja govore dovolj — poseben pa v St. Vidu — že izraža persekucijskih časov učiteljskega, o naklonjenosti do našega stanu. Naprednjaštva se ne kaže le z volilnimi kroglicami in s preganjanjem učiteljskega kakor tudi ne s bojkotiranjem kulturnih prireditev v »klerikalnem« domu, tega bi se morali zavedati tudi šentvriški »naprednjaki«. Če je članstvo UJU odpovedalo pokorščino partizanstvu, v korist

lastnega ugleda in v korist vseh, ni še utemeljeno, da se ga mora od gotove strani ignorirati, kajti mi ne bomo nikdar dopustili monopoliziranja šole in našega stanu ljudem, ki bi nas v bičem vladali, kakor se je to dogajalo v pretekli dobi. Mi hočemo vršiti svojo misijo dalje preko te peščice slovenskih »naprednjakov« v polni svesti, da ne bo dolgo tega, ko bo velika večina slovenskega ljudstva za nami in z nami. — UJU in mi z njim smo lahko ponosni, da se je odprla vrzel slovenskega učitelja tudi tam, kjer ni bilo do sedaj vestno. Da podedovali smo ledino, in to ledino bomo obdelali v skupnem delu z našim ukaželnim slovenskim ljudstvom v rodovitno polje, pri čemer zavzema sedaj prvo mesto naš peški zbor UJU, na katerega mora biti ponosen sleherni član UJU. Večina slovenskega ljudstva simpatizira z nami, in to je dovolj jasno povedano, da smo si zbrali pravo pot — z narodom za narod! — Josip Macarol.

— Začasni učitelj. Prosvedno ministrstvo je izdalo naredbo, da se v bodoče ne sprejema več v službo začasni učiteljev, a onim, ki imajo že 2 leti začasne službe se dovoli polaganje izpita v svrhu pridobitve stalnosti. Položiti ga pa morajo do konca šol. l. 1927/28. Oni, ki še nimajo dve leti službe, smejo polagati zrelostni izpit, če imajo za to zakonito pravico, drugi se pa odpušče iz državne službe.

— Podaljšanje počitnic s prireditvijo verskih vaj ali učiteljskih zborovanj, na dan pred počitnicami ali dan po počitnicah, je smatrati kot nepravilno postopanje. Prosvedni inšpektor je izdal odlok, v katerem svari pred takim samovoljnim podaljšanjem počitnic.

— Na moškem učiteljskem v Ljubljani so se vršili zrelostni izpiti pod predsedstvom ravnatelja A. Doklerja v času od 13.—18. junija. Od 23 pripuščenih kandidatov je položilo izpit 18 in sfer: Ankele Franc, Baydek Dušan, Berce Vladimir, Dancar Viktor, Dodič Ivan, Ferjan Milan, Klun Franc (z odliko), Koblica Rudolf, Košmerl Vinko, Majnik Ferdo, Mihelič Franc (z odliko), Primožič Ivan, Roje Andrej, Tome Ivan, Tratar Josip, Turk Josip (z odliko), Volk Stanko in Zeleznik Marijan. Pet kandidatov je dobilo ponovljalne izpite, ki jih imajo polagati v jesenskem roku.

— Tovarišicam na Gorenjskem! Učiteljska službujoča na večerazredni šoli v kraju, ležečemu v najbližji okolici Maribora, želi menjati mesto. Vposteva samo kraje ob železniški progi. Event. ponudbe z opisom šolskih in krajevnih razmer je poslati na uredništvo »Uč. Tov.« pod šifro: »Gorenjsko«.

— Sv. Jakob v Slov. goricah. Kjer ni spoznanja ni ljubezni. Da spoznamo nekaj slovenskih lepot, je šla naša šola na izlet v Radence. Prijeten in poučen dan so s svojimi velikodušnimi prispevki omogočili predvsem naš dobri gospod župan Matija Peklar in trgovec gospod Snuderl, kakor tudi gospod župnik Erhatic in gospod Dominik Peklar. Iskrena jim hvala!

— Oklic našemu učiteljsstvu. Sreski odbor Podml. Dr. Rd. Križa v Dol. Lendavi izdaja za našo mladino list »Slovenska Krajina«, ki izhaja mesečno med šol. letom ter stane letno 10 Din. Pomen tega lista označi najlepše ocena v marčevi (7.) številki letošnjega »Popotnika«, zato ne bomo tu o tem obširno razpravljali. Nekaj števil smo razposlali ob sklepu leta vsem šolam, ki naj jih brezplačno razdele med šol. mladino. Obenem vabimo vse tov., naj skrebe, da bo imela vsaka šola vsaj po en izvod, kajti 10 Din letno bodo vsi učenci ene šole že zmogli, če ni kritja iz šol. proračuna. Tov., podpirajte naše delo! — Sreski odbor Podml. Dr. Rd. Križa v Dol. Lendavi.

— Šmihel pri Novem mestu. Dne 5. in 6. t. m. je priredila tukajšnja osnovna deška šola razstavo deških ročnih del. Razstavljeni so bili izdelki vseh razredov. Gotove stvari so bile izdelane z neverjetno fineso. Tu si videl sanj, samokolnice, vozičke, verbase, grablje, vile, vejake, sekire, nože, vilice, žlice, kuhališče, valjare, lopate, toporišča, kosilšča, tam z gline račke, goske, kokoške, piščance, ptičke z jajci v gnezdih, pisanice, obcestna mala znamenja, psičke, leve, žirafe, tigre, stanovanjske hiše, planske kočice. Na stenah so visele ljubke risbe najmanjših in tene največjih učencev. — Kaj vse se doseže s podeželskimi otroci, je pokazala ta razstava lesenih in glinastih izdelkov, ki je gotovo bila ena prvih in edina te vrste v novomeškem šolskem okolišu. V dveh dneh si je ogledalo razstavo več stotin ljudi, največ starši in meščani. Da je razstava dosegla svoj namen, gre hvala vsemu učiteljsstvu šmihelske šole, a tudi pridnim učencem, saj so bili lahko veseli, ker so pokupili obiskovalci po večini razstavljenih predmetov. Tovariši in tovaršice posnemajte šmihelsko osnovno deško šolo! — Lilijska.

— Vsa upravitelstva osnovnih in ravnateljstva meščanskih šol opozarjamo, da je zadnji čas, da si naroče neobhodno potrebno učilo: »Sadni izbor za Slovenijo«. Zbirka bo obsegala 40 barvnih slik, za naše kraje najvažnejših sadnih vrst (jabolk, hrušek, breskev, marelic, sliv in črešenj). Umetniško izdelane barvane slike bodo na-

lepljene na štirih velikih tabelah od trpežnega kartona s pravico za obešanje. Zbirka bo dodana posebna knjižica z opisom vseh naslikanih sadnih vrst. Istočasno si lahko naroče šol. upravitelstva knjigo »Sadni izbor za Slovenijo«, v kateri bodo prav tiste slike s popisom. Knjiga bo vezana v platno in lepo opremljena. Cena tabelam z brošuro je za prednaročnike 85 Din, knjigi pa 65 Din. Knjiga bo stala pozneje v knjigarnah mnogo več. Tabel pa bo dalo napraviti »Sadjarsko in vrtnarsko društvo«, katero bo delo izdalo, samo toliko, kolikor bo prednaročnikov.

Vsa upravitelstva opozarjamo, naj naroče tabele ali knjigo vsaj do 15. julija t. l., ker se sprejemanje s tem dnem zaključuje. Naročilo je podatki po dopisnici na naslov: Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, Resljeva cesta 24/II.

— Učiteljsko društvo za laški okraj vabi tovariše in tovarišice svojega okraja, da se prostovoljno prijavijo k udeležbi počitniškega izobraževalnega tečaja, ki se bo vršil v drugi polovici meseca avgusta (teden dni) v Mariboru (ali Ljubljani). Prijavo naj pošlje preds. Učit. društva za laški okraj Rob. Plavšaku, šol. uprav. v Trbovljah, kjer dobi pravočasno nadaljnje informacije.

— Uredništvo Učiteljskega tovariša. Rezolucija organizacije UJU ocačkov sreza od 4. VI. 1927. Konstatirajući sa ogorčenjem, da je učiteljski stalež izgubio sve one tekovine za koje se je borio — u prvom redu krivnjom naš samih — smatramo za najakutelniji problem i najhitniju potrebu — borbu za povratak ranije zakonom stečenih prava i borbu za dorađanje jedinstvenog školskog zakona, koji će ta prava garantovati. Kao preduvet toga tražimo rad na potpunju solidarnosti učitelja i okupljanje svih učitelja u državu SHS u jednu celinu. — Da manifestujemo našu rešenost na najodlučniju borbu i volju da sve učinimo što do nas stoji za postignuće uspeha, pozivljemo Izvršni Odbor UJU da kao najvažniji rad na skupštini UJU u Skoplju istakne: »Reorganizaciju UJU u svrhu odlučne borbe za gornje ciljeve i dorađanje potrebnih mera, da se ti ciljevi postignu«. Pošto je svaka rasprava — kraj ovakova stanja u sadašnjosti — o programu rada za budućnost — bespredmetna, pozivamo Izvršni Odbor UJU da prvu temu (u stečaju) skine sa dnevnoga reda a mesto toga uputi poziv svima učiteljima u državi — bez obzira kojoj organizaciji ili stranci pripadaju — da dođu na skupštinu radi manifestovanja gornjih ciljeva. — Ujedno pozivamo i druge sreske organizacije, da uprave isti zahtev Izvršnom Odboru, a ako odbor to ne bi usvojio, neka se spremne, da rad na Glavnoj Skupštini sami upute tim pravcem. — Tomo Jurković, tajnik.

— Uredba o krajevnih šolskih odborih. V nekem konkretnem slučaju je odredil marib. župan glede nadučitelja in nadučiteljice: Zadnji odstavek čl. 3 uredbe o krajevnih in oblastnih šolskih odborih tolmači veliki župan mariborske oblasti z odl. P. br. 2998/4 od 24. 5. 1927 tako-le:

»Kjerkoli bi po besedilu uredbe spadal v krajevni šolski odbor več oseb iste vrste (upravitelji osnovnih šol), pride vanj le po ena oseba označenih vrst in sicer najstarejša po činu.

— Učiteljski dom v Mariboru prosi vse tiste, ki dolgujejo še kak znesek na zemljevidih in grbi, da ga začetkom počitnic poravnajo. Nekaj prav starih dolžnikov je tudi še na knjižici »Sola v nebesih«. Clanarina naj bi se vsaj delno vplačala že med letom, da ne pride koncem leta vse na enkrat.

— 25.letnico službovanja praznujemo absolventi ljubljanskega učiteljskega dne 6. avgusta t. l. Podrobna navodila slede pismono. — Grum.

— Vsem podružnicam »Družbe sv. Cirila in Metoda« Dne 5. julija je praznik naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Zažgite kresove njima na čast po širni naši domovini! Visoki plameni Ciril Metodovih kresov naj bodo vidni znak, da nismo pozabili naših neodrešenih bratov in sester, ki hrepene po svobodi. Njihove prošnje do nas se dvigajo kakor ognjeni zubljji kresov: »Podpirajte nas zasužnjene in ogrožane, dokler nam ne zasije zarja svobode!«. Na severu in jugu je začel naš neprijatelj s podvojeno silo delati v našo propast — ali naj mi spimo in čakamo narodne smrti? P. n. podružnice in prijatelji družbe, spomnite se ta dan s prispevki naše obrambene družbe. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— Zahvala. Prva kranjska tvornica stenin »Pekate« je darovala Učit. konviktu 500 Din. Društvo ji izreka tem potom zahvalo in priporoča njene izdelke. — Jos. Kobal, blagajnik.

— Ljudska samopomoč, podporno društvo za Slovenijo se je po vzgledu učiteljske in drugih samopomoči ustanovilo z odobrenjem mariborske oblasti za vse sloje brez razlike stanu in starosti s sedežem v Mariboru. To društvo je namenjeno v prvi vrsti za vso podeželno prebivalstvo, ki je v smrtnih slučajih mnogokrat najbolj potrebno nujne podpore za kritje raznih stroškov kakor pogrebni, zdravniških in

drugih družinskih in ki ni imelo do sedaj še nobenega sličnega splošnega podpornega društva. Prihodnje dni se bode razposlalo vsem šolskim upraviteljskim in drugim podeželnim uradom izvlečki iz pravil in pristopne izjave tega društva s prošnjo, da se naj istim posveča mogoča pozornost in podpora, ker je društvo samo le v blagor in dobrobit vsega prebivalstva Slovenije. Glej tozadevni oglaš!

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za tri smrtne slučaje: 144. Jožef Černe Leskovec, 145. Marija Burja Ljubljana (Vič) in 146. Adolf Harmel Cerknica. Članski prispevek znaša 16 Din, pri zakonskih parihi 31 Din. Za mudnikom sem prišel k temu zaostanek. Nakažite takoj in v prvih dneh meseca! Posebno se obračam do zamudnikov, ki dolgujejo večje zneske, da ne prezrejo pisem in opominov, katere so v teh dneh prejeli. Brez denarja (članskih prispevkov) ne bo posmrtnin! — Za zadnje tri smrtne slučaje so prejeli dediči 31.155 Din na posmrtninah. US ima 2084 članov. Posmrtnina znaša 10.420 Din.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

PEVKE IN PEVCI PEVSKEGA ZBORA UJU!

Prihodnji koncert priredimo v Kranju, dne 6. julija ob 21. uri. Dolžnost nas vseh je, da gotovo polnoštevilno sodelujemo pri tem izredno važnem koncertu. Pokazati moramo svojim tovarišem-icam, kako je naša njihova podpornina in pridobiti si moramo novih prijateljev.

Tečaj se vrši 4. VII. ob 16. uri v Gl. Mat. ter traja 5. ves dan 6. pa dopoldne. Popoldne se odpeljemo. Tudi skušen naj nihče ne zamudi, ker bomo pridali še par slovenskih, novih pesmi. Tokrat apeliramo na Vašo točnost in vestnost — da ne bo nepotrebnih razburjenj pri udeležencih — radi zamudnikov. Prijavite stanovanje in hrano — pravočasno tajniku Zupanciču, Cesta na Rožnik 5.

Razpisi služb.

—r Razpis učiteljskih služb v mariborski oblasti. Po nalogu ministrstva za posveto z dne 26. maja 1927. l. O. N. Br. 33.383, se razpisujejo v mariborski oblasti nastopne učiteljske službe: Srez Maribor levj breg: a) na I. deklški osnovni šoli v Mariboru, Miklošičeva ulica ena služba za učiteljico, b) na II. deklški osnovni šoli v Mariboru, Magdalenski trg, ena služba za učiteljico, c) na šestrazredni osnovni šoli s štirimi vzporednicami v Lajtersbergu-Krčevini ena služba za učitelja. Prošnje naj se opremijo, kakor se to zahteva v zadnjih štirih odstavkih tukajšnjega razpisa P. br. 403/16—27, Uradni list 20 z dne 22. febru. arja 1927, ter vložijo pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do dne 20. julija 1927, sreski poglavarji pa naj jih predložijo najkasneje do dne 25. julija 1927.

Društvena zborovanja UJU.

Sklepi društev:

AKCIJA TOV. KNAFLIČA PO OKRAJ- NIH DRUŠTVIH.

I. Savinjsko učiteljsko društvo, je sklenilo 11. junija t. l. na zborovanju v Letušu: Stavi in sprejme se predlog: Dopis spravnega odbora v Mariboru prepuščamo poverjenstvu UJU, v katerega imamo popolno zaupanje.

II. Logaško učiteljsko društvo, je sklenilo 11. junija t. l. v Dol. Logatcu: 3. Na dopis spravnega odbora iz Maribora je bilo sklenjeno: Če so člani organizacije »Edinstvo« znali iz UJU izstopiti, bodo znali tudi v UJU zopet pristopiti. Ostalo odklanjamo.

III. Novomeško učiteljsko društvo, dne 11. junija t. l. na Ajdovcu: Izmed vseh dopisov je dvignil največ prahu Knafličev dopis, ki se je zavrnil, ker ni prišel od kompetentne strani. Po končani debati je stavil tov. Hočvar navedeni predlog, ki je bil soglasno sprejet: Ker krožijo govorice, da bi se »Edinaši« spojili s člani UJU, če bi ne bilo v današnjem ožjem sosvetu nekaj članov, ki so bili tudi v letu 1925/26. člani ožjega sosveta, se naroča vodstvu UJU, da zadevo prouči ter naj eventualno teh članov na prihodnji pokrajinski skupščini ne kandidira, odnosno naj se jih opozori, da začasno sami odlože svoja mesta v ožjem sosvetu.

IV. Dolenjelendavsko učit. društvo, dne 10. junija t. l. v Turnišču: Sprejme se predlog tov. Kontlerja, da preide društvo brez debate ta dopis in si usvaja resolucijo bratskega društva mur. soboškega.

V. Učiteljsko društvo za ormoški okraj, zbrano dne 18. junija t. l. na svojem zborovanju odklanja okrožno tov. Knafliča, ker priznava samo poverjenstvo UJU ter

Ali ste že naročili Gröbming-Lesica-Mole: Srbskohrvatsko-slovenski slovar?